

A Fővárosi Ítéltábla a dr. Császi Zsüliet pártfogó ügyvéd által képviselt felperes neve (**felperes címe**) felperesnek - a ... kamarai jogtanácsos által képviselt **alperes neve (alperes címe)** alperes ellen szerződés érvénytelenségének megállapítása iránt indult perében a Fővárosi Törvényszék 2020. január 14. napján meghozott 40.P.23.341/2018/43. számú ítélete ellen a felperes részéről 44. sorszám alatt benyújtott fellebbezés folytán - tárgyaláson kívül - meghozta a következő

í t é l e t e t:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg 15 napon belül az alperesnek 25.000 (huszonötezer) forint másodfokú perköltséget. A le nem rótt 217.600 (kétszáztizenhétezer-hatszáz) forint fellebbezési illetéket, valamint a felperest képviselő pártfogó ügyvéd másodfokú munkadíját a felperes költségmentessége folytán az állam viseli.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

A felperes 2008. szeptember 16. napján személygépkocsi vásárlása céljából deviza alapú kölcsönszerződést kötött az alperessel. Az alperes a felperes fizetési késedelve miatt a szerződést 2010. augusztus 31. napján kézbesített nyilatkozatával felmondta, és gyakorolta vételi jogát a szerződés tárgyát képező gépkocsira. A gépkocsi eladási árának elszámolása után a felperes tartozásának összegét 3.633.222 forintban állapította meg.

A felperes többször módosított keresetében elsődlegesen kérte annak megállapítását, hogy a perbeli kölcsönszerződés nem jött létre, ezért jogkövetkezményként kérte a jogalap nélküli gazdagodás szabályainak alkalmazását és annak megállapítását, hogy a felek nem tartoznak egymásnak. Másodlagosan kérte annak megállapítását, hogy a szerződés semmis a Ptk. 217. § (1) bekezdése alapján, harmadlagosan a Hpt. 213. § (1) bekezdés a)-c) és e) pontja alapján. Negyedlegesen kérte annak megállapítását, hogy az ÁSZF-nek az árfolyamkockázatra vonatkozó 7/A. pontja, valamint a vételi jog gyakorlásáról szóló 18. pontjának 5. bekezdése tisztességtelen, ezért az egész szerződés teljesíthetetlen és egészében érvénytelen. Valamennyi érvénytelenségi kereseti kérelmének jogkövetkezményeként a szerződés ítélethozatalig történő hatályossá nyilvánítását, és annak a megállapítását kérte, hogy a felek nem tartoznak egymásnak.

Az alperes kérte a felperes keresetének elutasítását és a felperes perköltségben való marasztalását.

Az elsőfokú bíróság a 2013. október 8. napján kelt 40.P.21.132/2013/8. számú ítéletével a felperes keresetét elutasította. A Fővárosi Ítéltábla a 2015. február 3. napján meghozott 5.Pf.21.425/2014/14. számú végzésével a peres eljárást a 2014. XXVIII. törvény (DH1 törvény) 16. § (1) bekezdése és a 2014. évi XL. törvény (DH2 törvény) 38. § (2) bekezdése alapján a felek közötti felülvizsgált elszámolás bejelentéséig hivatalból felfüggesztette. A felülvizsgált elszámolás bejelentését követően folytatódó eljárásban a Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét az 5.Pf.21.013/2015/13/II. számú ítéletével részben megváltoztatta. A Kúria a Gfv.VII.30.432/2016/20. számú végzésével a jogerős ítéletet az elsőfokú ítéletre is kiterjedően hatályon kívül helyezte és az elsőfokú bíróságot új eljárásra és új határozat hozatalára utasította.

A megismételt eljárásban az elsőfokú bíróság ítéletével elutasította a keresetet, és kötelezte a felperest, hogy fizessen meg 15 napon belül az alperesnek 100.000 forint jogtanácsosi munkadíjat, egyebekben akként rendelkezett, hogy a le nem rótt 163.200 forint eljárási illetéket és a felperes jogi képviselőjével felmerült pártfogó ügyvédi díjat az állam viseli. Indokolásában megállapította, hogy a felperes vagylagos kereseti kérelmeiben az érvénytelenség jogkövetkezményeként egységesen megjelölt nulla forint összegű tartozás megalapozatlan, az annak alapját képező számításokat a felperes többszöri bírói felhívás ellenére sem terjesztette elő, így a felperesi igény alaposságát nem lehetett ellenőrizni. Az elsőfokú bíróság álláspontja szerint a kereseti kérelem e hiányossága önmagában indokolja a kereset elutasítását. Az elsőfokú bíróság ugyanakkor hivatalból vizsgálta a perbeli szerződés létrejöttét, illetve érvényességét, és megállapította, hogy a szerződés tartalmazza a folyósított kölcsön összegét, a kamatok és költségek mértékét és számítását, továbbá az esetleges kamatváltozás okait. A felperes összes fizetési kötelezettsége a szerződési konstrukció jellege folytán nem volt meghatározható. A kockázatfeltáró nyilatkozat közérthetően, az átlagos fogyasztó számára egyértelmű megfogalmazással tartalmazza a kamat- és árfolyamváltozás hatására vonatkozó magyarázatot, kifejezi, hogy a változás az ügyfelet kedvezőtlenül is érheti. Az ÁSZF 7. pontja részletesen foglalkozik a törlesztőrészlet változásával a deviza alapú kölcsön esetén, és matematikai képlet feltüntetésével is igazolja a számítás mechanizmusát. Nagyobb összegű hitel felvétele esetén az átlagosan gondos fogyasztótól elvárható az alapos tájékozódás, amelynek része a szerződés átolvasása, és a számára homályos vagy érthetetlen pontok tisztázására irányuló kísérlet. Az elsőfokú bíróság a szerződés és az alperes részéről eljáró közreműködő tanúvallomása alapján arra következtetett, hogy a felperes a szerződés megkötésekor kellő információval rendelkezett arról, hogy a deviza alapú kölcsönszerződésből milyen jellegű és súlyú kockázat ered. Az árfolyamkockázatot illetően az alperes által nyújtott tájékoztatás megfelelő volt, annak ugyanis csak arra kellett kiterjednie, hogy a kockázatvállalásnak nincs felső határa. Az átlagosan gondos és átlagos ismeretekkel rendelkező fogyasztó tisztában van azzal, hogy az árfolyamingadozás felső határ nélkül eredményezheti a törlesztőrészlet emelkedését.

A felperes fellebbezésében elsődlegesen kérte az elsőfokú ítélet megváltoztatását és kereseti kérelmei teljesítését. Másodlagosan kérte az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezését, és az elsőfokú bíróság új eljárásra és új határozat hozatalára történő utasítását. A felperes álláspontja szerint az elsőfokú bíróság ítélete megalapozatlan, a tényállást nem tárta fel kellő mértékben, és helytelen jogi következtetéssel, illetve nem a jogszabályoknak megfelelően hozta meg döntését. Kiemelte, hogy az elsőfokú eljárásban többször kérte igazságügyi szakértő kirendelését, mivel a felek közötti elszámolás számszaki levezetése különös szakértelmet igényel, e bizonyítási indítvány elutasításnak okát azonban az elsőfokú bíróság ítélete nem jelöli meg, amely súlyos eljárási szabálysértés.

Az elsőfokú bíróság ítéletében írtakkal szemben nem a szerződésben, hanem az ÁSZF-ban szerepel az induló árfolyam, holott a fogyasztó a szerződésben írt képlet alapján tudná átlátni és megérteni a kötelezettség lényegét. Az árfolyamkockázatról szóló tájékoztatás hiányos, és nem felel meg a Kúria

2/2014. számú PJE határozatában írt feltételeknek. A megfelelő tájékoztatás megtörténtét az alperesnek kellett volna bizonyítania. A felperes hivatkozott a Kúria Konzultációs Testületének állásfoglalására és az Európai Unió Bírósága C-227/18. számú ügyben hozott ítéletére is.

Az alperes a fellebbezési ellenkérelmében kérte az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyását és a felperes másodfokú perköltségben való marasztalását. Álláspontja szerint a perbeli szerződés érvényesen és hatályosan létrejött, így a felperes valamennyi keresete megalapozatlan.

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét teljes terjedelemben bírálta felül, mert annak fellebbezés hiányában jogerőre emelkedett rendelkezése nem volt [Pp. 228. § (4) bekezdés].

A fellebbezés nem alapos.

Az ítéltábla a felperesi fellebbezés alapján mindenekelőtt azt vizsgálta, hogy történt-e az elsőfokú bíróság eljárása során olyan eljárási szabálysértés, amelyre tekintettel az elsőfokú eljárás megismétlésére lenne szükség. Az ítélet hatályon kívül helyezésének a lényeges eljárási szabálysértés mellett további, konjunktív feltétele az eljárás megismétlésének szükségessége [1/2014. (VI. 30.) PK vélemény]. Az elsőfokú bíróság az eljárása során sem sértett olyan lényeges eljárási szabályt, amely az ügy érdemére kihatott volna és amely miatt az elsőfokú eljárás megismétlése lenne indokolt. A felperes hatályon kívül helyezés iránti fellebbezési kérelme azon alapult, hogy az elsőfokú bíróság nem folytatta le a felperes által indítványozott szakértői bizonyítási eljárást, illetve hogy e bizonyítási indítvány elutasításának okait az elsőfokú ítélet nem tartalmazza. A perben azonban igazságügyi szakértői bizonyítást a későbbiekben kifejtett okokból nem kellett elrendelni, ezért a Pp. 252. § (3) bekezdése alapján nincs szükség az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezésére és az elsőfokú eljárás megismétlésére. A bizonyítási indítvány elutasítására vonatkozó indokolás hiányossága pedig nem lényeges eljárási szabálysértés, ezért az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezésére a Pp. 252. § (2) bekezdése alapján sem volt ok.

Az elsőfokú bíróság a tényállást helyesen állapította meg, az ítéltábla a döntéssel is egyetértett, annak jogi indokait azonban nem osztotta.

A megismételt eljárás során abból kellett kiindulni, hogy időközben hatályba lépett a DH2 törvény, amelynek 37. § (1) bekezdése és 39. §-a alapján a deviza alapú kölcsönszerződés érvénytelenségének megállapítását a bíróságtól a fél csak az érvénytelenség jogkövetkezményének alkalmazására és a felek közötti elszámolásra kiterjedő, összegszerűen is megjelölt kereseti kérelemben kérheti. Ennek megfelelően nem tévedett az elsőfokú bíróság, amikor a 40.P.21.741/2017/2. számú végzésével felhívta a felperest a DH2 törvény 37. §-ának megfelelő tartalmú kereseti kérelem előterjesztésére.

A felperes pontosított kereseti kérelme azonban az érvénytelenség jogkövetkezményeit illetően nem felelt meg a DH2 törvény 37. § (1) bekezdésében foglalt feltételeknek, mert bár kérte a szerződés ítélethozatalig történő hatályossá nyilvánítását, és annak megállapítását, hogy a felek nem tartoznak egymásnak, a keresete nem tartalmazott olyan elszámolást, amely a kérelem összegszerűségét alátámasztotta volna.

A DH2 törvény rendelkezéseire figyelemmel a felperesnek a szerződés érvénytelenségének megállapítása iránti keresete ezért nem volt érdemben elbírálható. A deviza alapú szerződések érvénytelenségének megállapítása iránti perben a felperes köteles a jogszabály különös rendelkezései szerinti meghatározott tartalmú kereseti kérelmet előterjeszteni, ennek hiánya pedig

nem pótolható szakértői bizonyítás útján. A kereset hiányosságának jogkövetkezményét azonban nem az érvénytelenségi kereset elutasításával, hanem a DH2 törvény speciális szabályai szerint kellett volna levonni. Miután a felperesnek az érvénytelenség megállapítása iránti kereseti kérelme mellett volt más, a szerződés létre nem jöttének megállapítása iránti kérelme is, a DH2 törvény 39. §-a, illetve 37. § (3) bekezdése alapján úgy kellett tekinteni, hogy a felperes az érvénytelenségi keresetet nem tartja fenn, és ítéleti döntést csak a szerződés létre nem jötte tárgyában előterjesztett keresetről kellett hozni. Az elsőfokú bíróság tehát akkor járt volna el helyesen, ha a felperes érvénytelenségi keresetét figyelmen kívül hagyja. Az érvénytelenségi kereset tárgyában kifejtett indokokat ezért az elsőfokú bíróság ítéletéből az ítéletábra mellőzi.

A felperes elsődleges, a szerződés létre nem jöttének, illetve az alperes által nyilvántartott tartozás fenn nem állásának megállapítása iránti kereseti kérelmét ugyanakkor érdemi vizsgálat nélkül kellett elutasítani, mert annak nem álltak fenn a Pp. 123. §-a szerinti feltételei. A Pp. 123. §-a értelmében ugyanis a fél megállapítás iránti kereseti kérelmet akkor terjeszthet elő, ha a kért megállapítás a felperes jogainak az alperessel szembeni megóvása végett szükséges, és a felperes teljesítést nem követelhet. A bírói gyakorlat szerint nem áll fenn a Pp. 123. §-a szerinti jogmegóvási szükséglet mindazokban az esetekben, ahol a felperes a megállapítani kért jogára az alperes által a felperessel szemben indított marasztalási perben védekezésnek tud hivatkozni. A felperes a szerződés létre nem jöttének és a tartozás fenn nem állásának megállapításhoz a felperesnek nem fűződik a Pp. 123. §-a által megkívánt jogvédelmi szükséglete, ezért ezt a kereseti kérelmet el kellett utasítani.

A Fővárosi Ítéletábra mindezek alapján az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253. § (2) bekezdése szerint - eltérő indokok alapján - helybenhagyta.

A felperes fellebbezése nem vezetett eredményre, ezért a Pp. 78. § (1) bekezdése alapján köteles az alperes jogi képviselővel felmerült másodfokú perköltség viselésére. Az ítéletábra az alperesi jogi képviselő munkadíját a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (2) bekezdés a) pontja és (5) bekezdése alapján határozta meg. A felperes személyes költségmentessége folytán le nem rótt fellebbezési illetéket a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 14. §-a alapján az állam viseli. Az ítéletábra a felperest képviselő pártfogó ügyvéd munkadíjáról a Pp. 87. § (2) bekezdésében foglaltakra figyelemmel rendelkezett.

Budapest, 2020. április 23.

Dr. Czukorné dr. Farsang Judit s.k.
a tanács elnöke

. Benedek Szabolcs s.k.. Matosek Edina s.k.
előadó bíró

bíró

A kiadmány hitelűl: